

# Kontrolná činnosť Pracovnísk technických činností Slovenskej inšpekcie životného prostredia

**Ing. Vladimír Lalík, PhD.**

*Slovenská inšpekcia životného prostredia, SR*

e-mail: [vladimir.lalik@sizp.sk](mailto:vladimir.lalik@sizp.sk)

**Mgr. Michal Juško**

*Slovenská inšpekcia životného prostredia, SR*

e-mail: [michal.jusko@sizp.sk](mailto:michal.jusko@sizp.sk)

19.6.2018

## **Anotácia**

Dňa 13.8.2014 získala Slovenská inšpekcia životného prostredia osvedčenie o akreditácii skúšobného laboratória pre oblasť kontrolných emisných meraní a osvedčenie o akreditácii inšpekčného orgánu pre oblasť inšpekcií automatizovaných meracích systémov emisií. Bol tak zavŕšený proces realizácie projektu „Akreditácia meracích skupín Slovenskej inšpekcie životného prostredia“ realizovaného za pomoci nenávratného finančného príspevku prostriedkov Európskej únie v rámci Operačného programu Životné prostredie.

Kontrolné merania emisií sú pre SIŽP nezastupiteľnou formou kontrolnej činnosti objektívne preukazujúcou plnenie resp. neplnenie povinností prevádzkovateľov zdrojov znečisťovania ovzdušia podľa zákona o ovzduší. Táto forma kontroly zvyšuje efektívnosť výkonu kontrol v oblasti ochrany ovzdušia a vytvára tiež tlak na zvyšovanie odbornosti špecializovaného kontrolného orgánu akým je Slovenská inšpekcia životného prostredia.

## **Abstrakt**

Slovenská inšpekcia životného prostredia, Útvar inšpekcie ochrany ovzdušia (ďalej len „SIŽP“) vykonáva odborný štátny dozor v oblasti ochrany ovzdušia. Kontrolná činnosť v oblasti ochrany ovzdušia má dlhú tradíciu. Prvou legislatívnou normou bol zákon č. 35/1967 Zb. o opatreniach proti znečisťovaniu ovzdušia. Týmto zákonom bola pri Ministerstve lesného a vodného hospodárstva zriadená v roku 1967 Štátna technická inšpekcia ochrany ovzdušia ako kontrolný orgán s celoštátnou pôsobnosťou. Tá sa v roku 1991 stala jednou z dvoch zložiek Slovenskej inšpekcie životného prostredia ako jej útvar inšpekcie ochrany ovzdušia.

Legislatíva sa v oblasti ochrany ovzdušia vyvíjala. Dôležitým míľnikom z pohľadu meraní emisií, kontrol kalibrácií, skúšok a inšpekcie zhody AMS-E bolo pre SIŽP schválenie nového zákona č. 137/2010 Z. z. o ovzduší, ktorý vstúpil do platnosti dňa 01.06.2010. V novom zákone bola uvedená povinnosť pre SIŽP podľa § 24 ods. 8 písm. g) „zavádzať a udržiavať systém kvality vlastných kontrolných diskontinuálnych meraní a vykonávaných kontrol kalibrácií, skúšok a inšpekcie zhody automatizovaných meracích systémov emisií vrátane akreditácie svojich odborných činností podľa medzinárodných technických noriem a účasti na medzilaboratórných

testoch profesijnej spôsobilosti“. Pre SIŽP sa tak akreditácia pre vykonávanie vlastných kontrolných diskontinuálnych meraní emisií a kontroly inšpekcie AMS-E stala povinnosťou, bez ktorej by tento typ kontrolnej činnosti nemohol pokračovať.

V roku 2009 SIŽP vypracovala žiadosť o nenávratný finančný príspevok z prostriedkov Európskej únie v rámci Operačného programu Životné prostredie. Žiadosť s názvom „Akreditácia meracích skupín SIŽP“ zahŕňala vytvorenie systému riadenia kvality podľa požiadaviek noriem EN ISO/IEC 17020 a EN ISO/IEC 17025 so všetkým čo k tomu patrí: získanie technického vybavenia, vytvorenie dokumentácie systému riadenia kvality a zaškolenie personálu. Familiárne označenie „Meracie skupiny SIŽP“ boli definované v štruktúre SIŽP ako Stále pracoviská technických činností v Košiciach, Banskej Bystrici a Žiline (ďalej len „PTČ“).

Dňa 13.8.2014 získala SIŽP osvedčenie o akreditácii skúšobného laboratória pre oblasť kontrolných emisných meraní a osvedčenie o akreditácii inšpekčného orgánu pre oblasť inšpekcií automatizovaných meracích systémov emisií. Bol tak zavŕšený proces realizácie projektu „Akreditácia meracích skupín Slovenskej inšpekcie životného prostredia“ realizovaného za pomoci nenávratného finančného príspevku prostriedkov Európskej únie v rámci Operačného programu Životné prostredie. Na troch vytvorených pracoviskách technických činností bol zavedený systém riadenia kvality podľa požiadaviek noriem EN ISO/IEC 17025, EN ISO IEC 17020. SIŽP tak začala vykonávať akreditované kontrolné emisné merania a inšpekcie automatizovaných meracích systémov emisií.

Kontrolné merania emisií sú pre SIŽP nezastupiteľnou formou kontrolnej činnosti objektívne preukazujúcou plnenie resp. neplnenie technických požiadaviek prevádzkovateľmi zdrojov znečisťovania ovzdušia. Táto forma kontroly zvyšuje efektívnosť výkonu kontrol v oblasti ochrany ovzdušia a vytvára tiež tlak na zvyšovanie odbornosti špecializovaného kontrolného orgánu akým je SIŽP.

V súčasnosti SIŽP disponuje technickým, metrologickým a laboratórnym vybavením pre tri mobilné emisné meracie laboratória tak, aby bolo možné vykonávať merania hmotnostnej koncentrácie nasledovných znečisťujúcich látok, stavových a referenčných veličín:

Prístrojovými automatizovanými metódami:

- CO, oxidy dusíka (NO<sub>x</sub>), SO<sub>2</sub>, celkový organický uhlík (TOC), O<sub>2</sub>, CO<sub>2</sub>, teplota
- Odberovými metódami:
- tuhé znečisťujúce látky (TZL), rýchlosť prúdenia plynu, objemový prietok plynu, vlhkosť plynu,
  - kovy, polokovy a ich zlúčeniny vo všetkých skupenstvách ( As, Be, Cd, Hg, Tl, Co, Ni, Pb, Sb, Sn, Cr, Mn, Cu, V, Zn, Se),
  - anorganické znečisťujúce látky (HF, HCl, SO<sub>2</sub>, H<sub>2</sub>S, NH<sub>3</sub>),
  - polychlorované dibenzo-p-dioxíny (PCDD) a polychlorované dibenzofurány (PCDF).

Automatizované meracie systémy emisií (AMS-E) sú inštalované na drvivej väčšine veľkých zdrojov znečisťovania ovzdušia významných z hľadiska množstva vypúšťaných emisií. Oprávnené by teda mali byť aj pod drobnohľadom kontrolnej činnosti vykonávanej SIŽP odborom inšpekcie ochrany ovzdušia, resp. odborom

integrovaného povoľovania a kontroly. Špecifická odborná náročnosť takýchto kontrol si vyžaduje vysokú úroveň odbornej prípravy a systému vykonávania týchto kontrol. Z týchto dôvodov bola do akreditácie odborných činností SIŽP zahrnutá aj akreditácia inšpekčného orgánu s pôsobnosťou na vykonávanie inšpekcie AMS-E.

Rozhodnutie o akreditácii je pre SIŽP historickým medzníkom, ktorým sa potvrdila vysoká odbornosť vykonávaných technických činností. Zároveň je akreditácia pre SIŽP záväzkom do budúcnosti tak, aby pracovníci SIŽP vykonávali odborné činnosti na profesionálnej úrovni. Veríme, že vykonávaním tejto formy kontrolnej činnosti prispejeme k zlepšovaniu kvality ovzdušia v prospech všetkých občanov Slovenskej republiky.

V rokoch 2014 a 2017 vykonali PTČ 191 diskontinuálnych meraní emisií znečisťujúcich látok (ZL), pri ktorých bolo vykonaných 1 082 technických činností a v rámci nich bolo skontrolované dodržiavanie 377 emisných limitov ZL a 27 kontrol inšpekcie zhody automatizovaných monitorovacích systémov emisií (AMS-E). Za kontrolované obdobie SIŽP uložila celkom 42 pokút za porušenie zákona o ovzduší pri diskontinuálnych meraniach emisií a kontroly AMS-E.

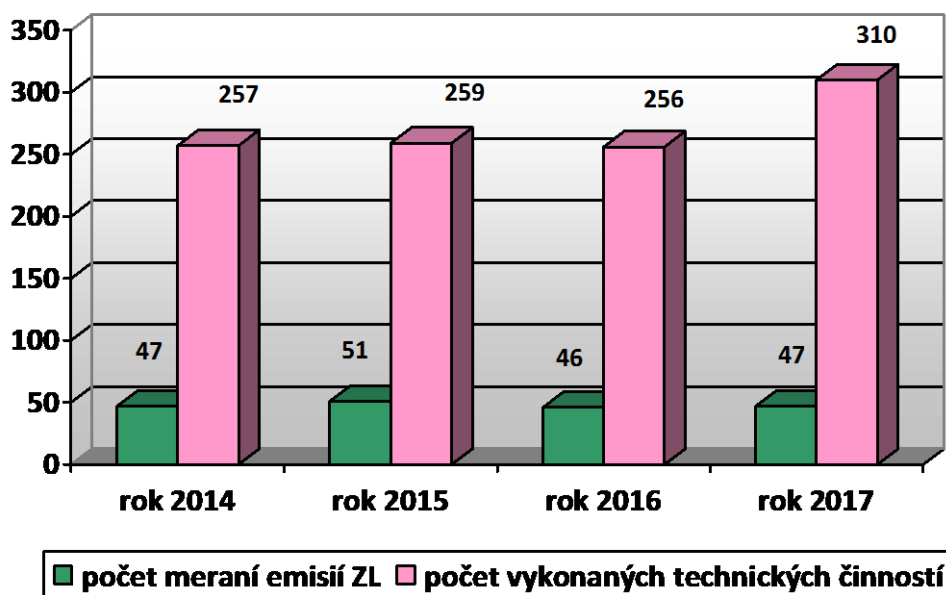
#### Prehľad meraní emisií PTČ

Meranie emisií	Rok 2014	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Spolu
TZL	10	13	17	9	49
SO <sub>2</sub>	3	1	6	6	16
No <sub>x</sub>	15	18	18	27	78
CO	19	30	25	20	94
TOC	16	27	16	14	73
HCl	3	5	2	5	15
HF	4	1	1	4	10
PCDD/PCDF	3	2	3	3	11
Ťažké kovy	10	1	3	7	21
NH <sub>3</sub>	2	3	0	1	6
H <sub>2</sub> S	1	0	1	2	4
<b>spolu</b>	<b>86</b>	<b>101</b>	<b>92</b>	<b>98</b>	<b>377</b>

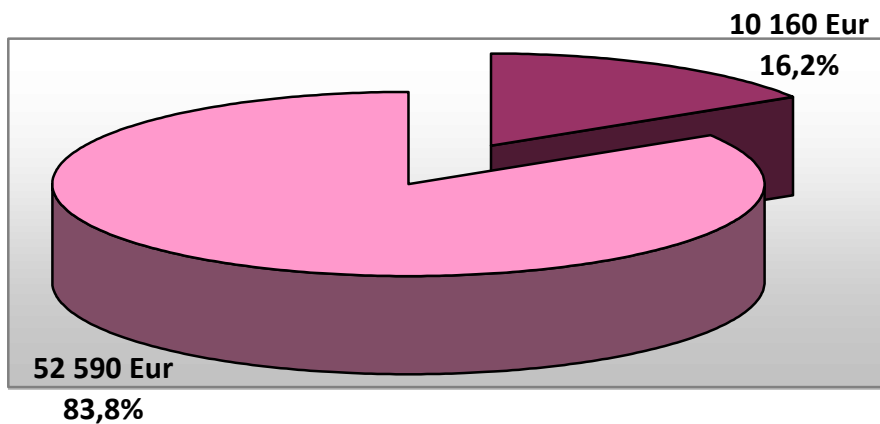
Kontrolná činnosť SIŽP – OIOO

Rok	Počet kontrol	Počet inšpekčných kontrol	Počet meraní emisií znečisťujúcich látok (ZL)	Počet vykonaných technických činností	Počet kontrol inšpekcie zhody AMS
2014	675	620	47	257	8
2015	640	586	51	259	3
2016	646	591	46	256	9
2017	537	483	47	310	7

**Počet technických činností za roky 2014 - 2017**

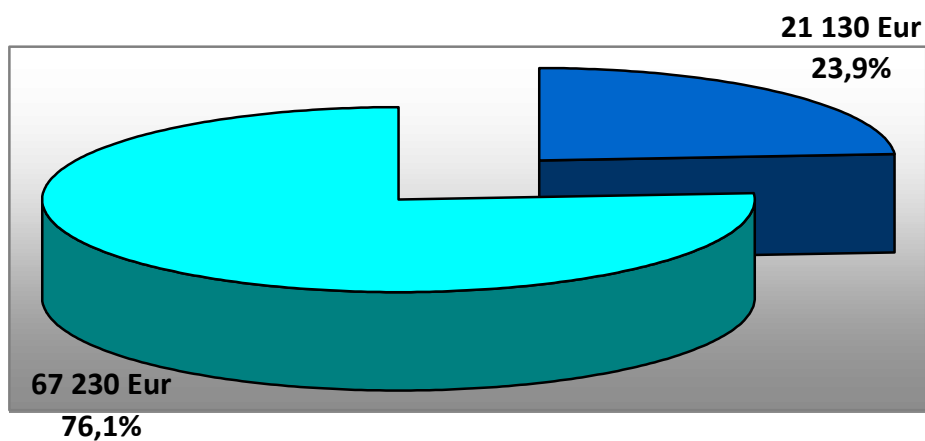


**Uložené pokuty za rok 2014  
v celkovej výške 62 750 Eur**



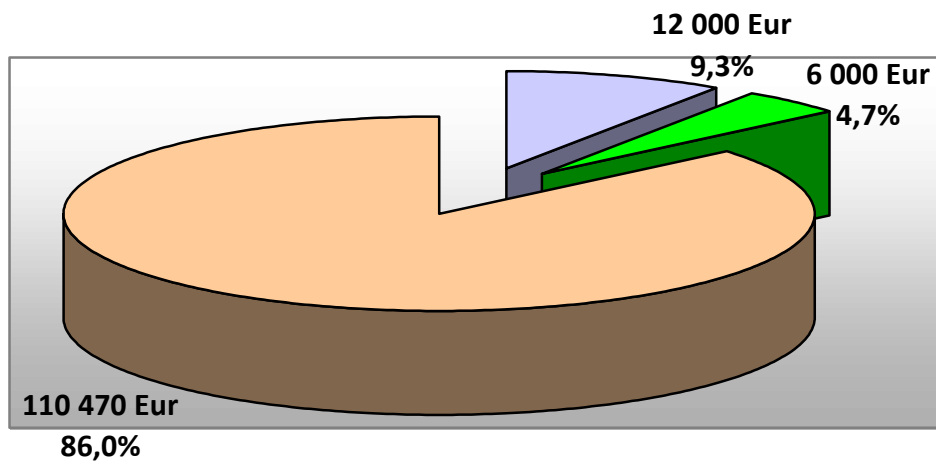
- pokuty za porušenia zistené pri meraní (8 pokút)
- ostatné pokuty (60 pokút)

**Uložené pokuty za rok 2015  
v celkovej výške 88 360 Eur**



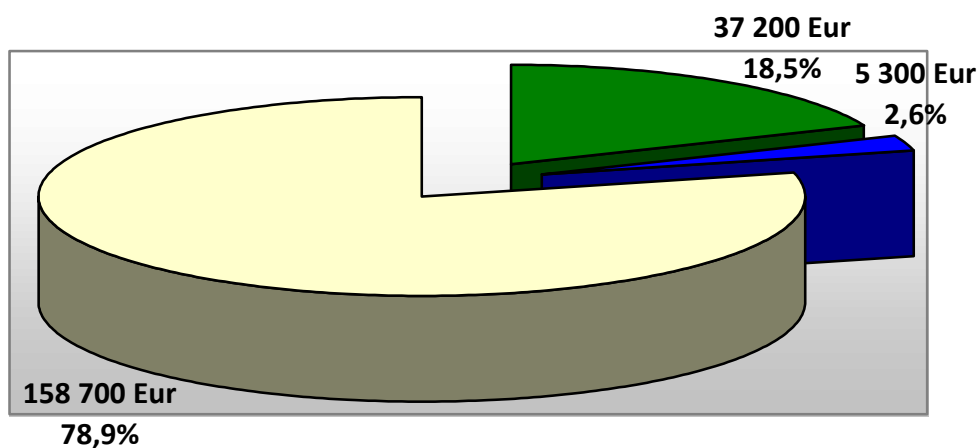
- pokuty za porušenia zistené pri meraní (13 pokút)
- ostatné pokuty (56 pokút)

**Uložené pokuty za rok 2016  
v celkovej výške 128 470 Eur**



- pokuty za porušenia zistené pri meraní (6 pokút)
- pokuty za porušenia zistené pri kontrolách AMS (2 pokuty)
- ostatné pokuty (89 pokút)

**Uložené pokuty za rok 2017  
v celkovej výške 201 200 Eur**



- pokuty za porušenia zistené pri meraní (10 pokút)
- pokuty za porušenia zistené pri kontrolách AMS (3 pokuty)
- ostatné pokuty (80 pokút)

## Uložené pokuty za roky 2014 - 2017

